

boš verjel, pa je vendar le res — z dleti dolbejo stran. Zastran tega in ostalih poprav, ki se tudi v notranjih cerkvenih prostorih delajo, je bilo blizo vélikega oltarja notri gor do oboka pododrano. V ostalem pa je cerkvena oblika taka, kakor je sploh navadna pri gotiških stavbah. 18 orjaških stebrov razdeluje svetišče v tri ladije ter podslanja s svojo močjo visoke oboke. Presvetišče in taistemu vstric stoječi kapeli ločeni so od cerkvene ladije z visokim železnim omrežjem, ter se dajo tudi zapreti. Oltarjev ima cerkev blizo 40; le škoda, da so med njimi tudi nekteri, katerih podoba se nikakor ne strinja z obliko cerkvene stavbe. Res se je čuditi, da se celó na Dunaji, ki je vendar tako rekoč sedež vseh umetnij, na kaj tacega ni bolj pazilo. Imel bi Ti o ti cerkvi še marsikaj povedati, na pr. o mogočnih orgljah, o lepem oltarju, ki so ga dale plemenite gospé napraviti v stranski kapeli v hvaležni spomin cesarjeve rešitve iz rok morivnega naklepa, o starem krstnem kamnu, o grobnem spominku slavnega, tudi med Slovenci znanega vojskovodja princ Evgena Savojskega itd., — vendar da se preveč ne zamudim, podajva se dalje.

Zapustivši Štefanovo prestaro cerkev napotil sem se proti vseučilišču, da bi ondi poiskal našega ljubega A. Saj veš, da dijaka na Dunaji najlože stakneš, ako ga pred šolo čakaš. Drugači bi bilo res posebno naključje, da bi ga najdel, ako tudi veš za stanovanje njegovo. Okoliščine dijaške so namreč take, da nekteri mora tekati celi ljubi dan od „štrucjona v štrucjon“, če hoče, da živi. — O vseučiliščinem poslopji sem se zeló opekel in goljufal; kajti domišljija moja predstavljala mi je prav lepo in veličansko. Al drugače sem ga najdel. Ker sem mogel na šolsko skončanje še dobre četrte ure čakati, sem stopil ta čas v bližnjo vseučiliščino (jezuitsko) cerkev. Brate! to so Ti pravi zidarski umotvori. Enako kakor v Karolovi cerkvi je tudi tu viditi obilo marmeljna, zlata in umetnih malarij; zlasti glavna podoba vélikega oltarja mi je kaj zeló dopadla. Obseva jo sprelepo po prikritih oknih od zgorej padajoči dnevni svit.

To za danes; ob kratkem zopet nadalje kaj. Z Bogom!

Tvoj vdani

Jože Žlindrovič.

Stare pripovedke slovenske.

Nabral na Dolenskem Fr. Peterlin.

Škratelj.

Pripovedujejo, da škrat v visocih gorah prebiva. Vsaka gora — pravijo — kjer škrat prebiva, ima prostorno votlino. V votlini je kamnita miza, pri kateri škrat sedi, ki ima pod sabo srebrne in zlate novce. Pod mizo izvira močan studenec, ki se bo pred sodnim dnevom razlil po deželi. Ko bodo namreč ljudje po antekristu zapeljani, „ki bo denarje sejal“, bo škratelj tako zeló zakričal, da bo gora počila, studenec pa se razlil po deželi; takrat bode gora zasula vasí in mesta v obližji, in njih prebivalci bojo potonili, predno dojde tisti strašni vek, ko bode zemlja vidila krvave boje z kraljem Matjažem.

V tistih gorah, kjer škrat prebiva, je veliko žlahne rude; toraj hodi tudi škrat do tistih rudarjev (knapov) posebno rad, kadar vodko (žganje) pijó, ali pa preklinjajo. To je vzrok, da se zdržujejo žganih pijač in se preklinjevanja varujejo.

Škrat ljudem tudi denar donša. Pravijo, da je nekemu kmetu na Dolenskem donšal ne le samo denarja, ampak tudi žita in drugih reči, katerih ga je prosil. Bil je dolgo pri hiši in zeló jih je bil obogatil,

kajti le misli mu je bilo razodeti in naglo jim je vstregel. Rekli so, da mu je bil oče mladega sinčka obljubil v dar, ki ga pa ni dobil, kajti spodili so ga od hiše pred časom, ko bi bil imel po pogodbi sinčka vzeti.

Neka druga pripovedka pa pravi, da ga je bil nekemu vzela, in sicer ko je bil 20 let star, je kar črn postal, nagloma umré in škratelj ga je odnesel pod nebó.

Neka lakomna žena je vzela jajce sedem let starega petelina brž ko je spočela, ter ga pod levo pazduho do poroda nosila. Ko se je deček rodil, izlegel se je tudi škratelj. Žena je oba skrbno odgojevala, kajti mislila je, da ji bo škratelj denarja donšal, a motilo jo je njeno upanje. Pomagal ji je sicer delati, donšal je vodo, kadar je bil pri volji, a ko se je ujezil, je nanesel na ognjišče kup kamnja in je ž njim lonce pobijal, zato so ga od hiše odpodili.

Pravijo, da je škrat tudi velik blebetalec. Nekega dne, ko so bili vsi v hiši, je nek fantalin Andrijaš po imenu, malo po malo iz lonca na ognjišču bób jemal. Škratelj to čutivši zavpije: „Andrijaš pika bob!“ — In še zdaj zmirjajo pri tisti hiši: „Andrijaš pika bob.“

Enkrat se je bil nek fantič zgubil, da ga ni bilo več dni domú; čez nekaj dni vendar pride; prašajo ga: kje da je bil? On pa pripoveduje, da ga je bil neki fantiček z rudečo kapico v sanico zapeljal, kjer se je prijazno ž njim pogovarjal, mu orehovih jederc in medene potice dajal. (Kon. prih.)

Svakinji dve le naprej!

Luj za odkrivaj nam blazega svojega srca čutila,
Z gorko ljubeznijo vnemaj Slovenke za polje slovensko,
Poj nam le, plašit' se ne daj, če kažejo tud' se strašila,
Vedi, da srčnih zahteva Dolensko, Notranjsko, Gorenško!
Kaj ko bi, Ana, ti svakinji krasila pesme cveteče
Z godbo u narodnem duhu, hladila nam rane skeleče?
Vrli Slovenec pa vedil bo hvalo, in pel Vama: „slava“
Drava in Soča in Sava, in Učka, Gorjan'c do Triglava.

Suški.

Dopisi.

Iz Zagreba 11. junija. ** — „Novice“ so unidan vprašale, kaj je neki z zagrebačko čitavnico, ki jo je kr. namestniško veče razpustilo? in kakovo je to bilo društvo? Ako se morebiti nasprotniki ljubljanske čitavnice tega veselé, nadjajo se, da bo vlada tudi v Ljubljani storila kaj takega, kratko jim bode veselje, kajti čitavnice slovenske in pa čitavnica zagrebačka niso edina stvar. Zagrebačka čitavnica bila se je počela l. 1860, dokler je še grof Coronini bil hrvaški ban, ter je kot čisto književno društvo imela namen, da se članovi izobrazujejo z branjem posebno slavenskih časnikov in knjig. Ko so Madžari rečenega leta poslali neko podporo stradajočim Hrvatom, zgodilo se je to s posredstvom čitavnice, in brž za tem se je po Coroninu razpustila; al po odstopu njegovem se je zopet oživila. Pozneje, ko so prišli slobodnejši časi, hiralo je društvo in slabelo in pešalo, ter se je združilo najpred z dvorano, za tem s streliščem, pozneje s trgovskim društvom. Letošnjega januarja, če prav pomnim, je po razpustu velike skupščine naše županije se zopet nekoliko počelo gibati ter je samostojno bilo, al kmali je zopet utihnilo. Mesca aprila odbrali so si slavnega književnika Bogovića za predsednika, barona Raucha pa, možá madžarske stranke, za podpredsednika, ter je odbor prosil potrjenja. Vse to se je godilo tako, da je občinstvo celó malo vedilo o tem. Namestniško veče stavi društvu prašanje: na kaki podlagi se je zopet osnovalo, in veleva, naj se mu predlože stara pravila; vlada izreče, da je poprejšnje društvo nehalo po tolikih spremembah in da ne sme več delovati na stari podlagi. Razloge tega